

Anti-pestbeleid

St. Bernadette Zuidermeer

Het anti-pestbeleid

De St. Bernadette wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een positieve manier kunnen ontwikkelen. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een prettige sfeer in de klas en op het schoolplein. Daarnaast maken we met de kinderen de afspraak dat zij met respect met elkaar en anderen dienen om te gaan. Dit is terug te vinden in onze leefregels. Dat dit niet altijd als vanzelfsprekend wordt ervaren, geeft aan dat we het de kinderen moeten leren en daar dus energie in moeten steken. Ons pedagogisch standpunt is dat kinderen met elkaar en met volwassenen moeten *leren* omgaan.

Dit leerproces verloopt meestal vanzelf goed, maar het kan ook voorkomen dat een kind in een enkel geval systematisch door andere kinderen wordt gepest. In een dergelijk geval is het van groot belang dat de leerkracht onder ogen ziet, dat er een ernstig probleem in zijn of haar groep is. In een klimaat waarin het pesten wordt gedoogd, worden ook de pedagogische structuur en de veiligheid aangetast. Voor de St. Bernadette is dat een niet te accepteren en ongewenste situatie. Dit beleid is de vastgelegde wijze waarop we het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen. Het biedt aan alle betrokkenen duidelijkheid over de impact, ernst en ook specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag.

Preventief beleid

De St. Bernadette heeft zich als doel gesteld dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen tot volwaardige medeburgers. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een prettige sfeer in de klas en op het schoolplein. Daarnaast maken we met de kinderen de afspraak dat zij met respect met elkaar en anderen dienen om te gaan. Dit is terug te vinden in onze leefregels (zie bladzijde vier).

Wij proberen te allen tijden preventief in te zetten op pestgedrag. Door leerlingen positief te benaderen, in gesprek met elkaar te gaan en door positief te stimuleren en belonen willen wij ervoor zorgen dat het klimaat in de klas veilig is. Wij hebben leefregels op school die voor alle leerlingen gelden. Daarnaast maakt de groepsleerkracht met de groep elke eerste week na de zomervakantie groepsafspraken zodat leerlingen hier bij betrokken zijn. Deze regels en afspraken komen regelmatig terug tijdens groeps gesprekken in de groep.

Op onze school stellen wij ook regelmatig sociale onderwerpen in de klas aan de orde. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc worden in elke groep besproken. Andere werkvormen gebruiken wij ook. Enkele voorbeelden; spreekbeurten, rollenspellen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten. Wij leren de kinderen ook dat je beter tips en tops kunt geven dan kritiek.

Vanaf augustus 2014 hanteren wij een methode voor sociaal emotionele ontwikkeling: 'Leefstijl' waarin wij leerlingen stimuleren om zich te ontwikkelen tot sociaal vaardige, betrokken en zelfstandige volwassenen. Daarnaast hanteren

alle leerkrachten positieve beloningssystemen, wij gaan namelijk uit van het positieve.

Pesten, wat is dat en welke normen hanteren wij?

Er is een verschil tussen plagen en pesten. We spreken over **plagen** wanneer kinderen gelijkwaardig zijn, het hoort bij het groeien. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren de kinderen met allerlei conflicten om te gaan.

Pesten is structureel en drijft kinderen tot wanhoop. Het is een systematische, psychologische of fysieke handeling van geweld door een leerling of een groep van leerlingen ten opzichte van één of meer andere leerlingen, die (niet langer) in staat is/zijn om zichzelf te verdedigen. Het is pesten als het kind weet dat de ander het niet leuk vindt, hij/zij het bewust doet en het gebeurt meer dan één keer. Signalen die kunnen wijzen op pesten:

- ❖ Vaak alleen staan in de pauze of niet naar buiten willen
- ❖ Tijdens pauze vaak bij de pleinwacht staan
- ❖ Een spel is "toevallig" net begonnen als hij of zij erbij komt
- ❖ Vaak alleen met jongere kinderen spelen
- ❖ Zuchten, piepen, steunen van andere kinderen als het betreffende kind een idee oppert, dat wel geaccepteerd zou worden als een ander kind dit aangedragen zou hebben
- ❖ Veel geroddel in de groep
- ❖ Als andere kinderen zich negatief uitlaten over familieleden van het kind
- ❖ Als andere kinderen alles stom vinden van het betreffende kind: kleding, haardracht enz.
- ❖ Kinderen reageren negatiever op een fout van het kind, dan dat ze het doen bij anderen
- ❖ Het kind wil niet meer naar school, of geeft aan zich ziek te voelen
- ❖ Wil bepaalde kleren niet meer aan naar school
- ❖ Is gauw boos en prikkelbaar
- ❖ Wil niet buiten spelen en sluit zich op in huis
- ❖ Wordt niet (meer) uitgenodigd op partijtjes van Klasgenootjes

Indien de groepsleerkracht één of meerdere van deze signalen oppikt kan het kind gepest worden, maar het hoeft niet. Wij vragen altijd aan het kind of het vermoeden m.b.t. het pesten klopt of dat er iets anders aan de hand is. Ook bij een ontkenning geeft de groepsleerkracht de leerling aan dat het kind altijd welkom is indien er problemen zijn.

Normen van de St. Bernadette

Leerkrachten, leerlingen en ouders van onze school moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden. Hierbij horen duidelijke normen. De St. Bernadette heeft de volgende normen vastgesteld:

- ❖ Als pesten en pestgedrag plaatsvinden, ervaren wij dat als een probleem op onze school, zowel voor leerkrachten als voor ouders en kinderen: de gepeste kinderen, de pesters en de groep "zwijgende" kinderen.

- ❖ De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als ongewenst gedrag en niet geaccepteerd wordt ervaren.
- ❖ De school probeert pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, het onderwerp pesten wordt met de kinderen bespreekbaar gemaakt, waarna met hen afspraken worden vastgesteld.
- ❖ Als pesten optreedt, nemen de leerkrachten in samenwerking met de ouders duidelijk stelling. Leerkrachten moeten pestgedrag tijdig zien en hierop reageren. De verantwoordelijkheid ligt te allen tijde bij de leerkrachten.
- ❖ Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, beschikt de school over een protocol met duidelijke stappen.
- ❖ Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- ❖ Het voorbeeldgedrag van de leerkrachten en ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en geaccepteerd en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken.
- ❖ Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Wij tolereren dit gedrag niet en zullen bij deze gedragingen de personen de toegang tot school weigeren.
- ❖ Bij ons op school is Harry Blom de interne vertrouwenspersoon. Uiteraard is het eerste aanspreekpunt voor de leerling en ouders de eigen groepsleerkracht.
- ❖ Dit pestprotocol wordt door het team en de oudervertegenwoordiging van de M.R. onderschreven.

Aanpak pestgedrag

Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen. Wij hebben negen leefregels op onze school en daarnaast eigen groepsafspraken.

De negen leefregels op de St. Bernadette:

Ik heb **Respect** voor een ander dus;

1. Ik laat anderen **meedoen** als dat kan.
2. Ik zeg alleen **aardige woorden** tegen een ander, ik vloek en scheld niet.
3. Ik **lach met** andere **kinderen**, maar nooit om andere kinderen.
4. Ik **luister** goed naar een ander.
5. Ik **help** een ander.
6. Ik ben **voorzichtig** met de spullen van een ander, van school en van mijzelf.
7. Ik mag op een **goede manier boos zijn**: ik praat erover, ik sla of schop niet.
8. Ik zeg: "**Stop hou op**, ik vind dit niet leuk meer", als iemand iets doet wat ik niet fijn vind.
9. Ik probeer een ruzie **eerst zelf** uit te praten; ik ga naar de leerkracht wanneer dit niet lukt.

Pestprobleem als incident

Pesten begint altijd als incident. Daarom is het belangrijk om ieder signaal serieus te nemen. Het signaal komt van leerlingen, van ouders of van collega's.

Leerkrachten nemen het signaal serieus en bespreken het eventueel met de intern begeleider. Hierbij volgen zij twee stappen:

Stap 1: *Informatie verzamelen*

Nadat de leerkracht het signaal heeft ontvangen, wordt gestart met het verzamelen van informatie zoals d.m.v. gesprekken met de betrokkenen. De leerkracht leert onze leerlingen om zelf ruzies en conflicten op te lossen. De methode 'Leefstijl' heeft hier een doorgaande lijn in. Mocht dit niet lukken en de leerling komt naar de leerkracht, dan voert deze een verhelderingsgesprek met beide leerlingen en probeert de ruzie of pesterijen samen met de leerlingen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Door dit oplossingsgerichte gesprek hebben wij als doel dat onze leerlingen bewust worden voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.

In dit gesprek wordt er gekeken naar oplossingen of gepaste maatregelen. Dit kan zijn een time-out op een vast afgesproken plaats (een rustig plekje op het plein tijdens het buitenspelen of in de teamkamer), nablijven met een opdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem. Er wordt aan het eind van het gesprek afspraken met de pester over gedragsveranderingen gemaakt. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Stap 2: *Eenvoudige concrete maatregelen*

Als de informatie is verzameld wordt bepaald welke concrete maatregelen genomen worden om het pesten te stoppen en te voorkomen dat het een structureel karakter krijgt. Er worden duidelijke afspraken gemaakt met de betreffende groep over speel- en werkmomenten, zowel voor- als achteraf.

Wanneer het pesten een structureel karakter (tweemaal een incident) heeft aangenomen, moet het probleem op school- en groepsniveau worden aangepakt. Wij doen dit aan de hand van de volgende stappen:

Stap 1: *Inbreng signaal structurele pestproblematiek in een groep*

De leerkrachten van de groep worden betrokken bij de aanpak van de problematiek met als doel verbetering van de groepssfeer en versterking van het gevoel van veiligheid in de groep, op het plein en in de school. Leerkrachten brengen directie en IB op de hoogte van hetgeen er speelt in de groep.

Stap 2: *De oriëntatiefase: beeldvorming probleem*

De leerkracht voert een gesprek met de leerling en legt dit digitaal vast. Vervolgens vindt er tussen de leerkracht en ouders een gesprek plaats. Middels informatie door leerkracht, leerling en ouders wordt een duidelijk beeld gevormd van de wijze waarop het kind en de ouders de pesterijen beleven. Leerkrachten observeren binnen en buiten de groep in diverse situaties. Leerkrachten stellen directie en IB op de hoogte. Indien nodig of op verzoek zullen zij aanschuiven bij

de gesprekken.

Stap 3: *Teamoverleg: brainstorm suggesties / plan van aanpak*

Aan de hand van de ingebrachte gegevens kan de directie en het team middels de intervisie methode een plan van aanpak schrijven voor de pestproblematiek.

Stap 4: *Terugkoppeling naar ouders / verzorgers.*

Alle ouders / verzorgers worden ingelicht over het plan van aanpak.

Stap 5: *Interventies / actiefase*

De gekozen afspraken en specifieke activiteiten worden structureel uitgevoerd op groeps- en/of schoolniveau. Indien nodig wordt de leerkracht hierin ondersteund door IB of directie.

Stap 6: *Evaluatie in de groep*

In de groep en binnen het team worden de bevindingen en resultaten van de interventies besproken. Op grond hiervan wordt bekeken welke nieuwe activiteiten zinvol zijn geweest en effectief zijn gebleken. Indien nodig wordt er hulp van externe deskundigen ingeroepen. De ib-er speelt hierin een belangrijke rol. De ouders krijgen feedback in de vorm van een mondelinge toelichting door de leerkracht. Ook een ouderavond kan tot de mogelijkheden behoren.

Eventuele vervolgstappen:

Bij aanhoudend pestgedrag vindt er een gesprek tussen leerlingen, ouders, leerkracht, IB en directie plaats. Hierin worden vervolgstappen afgesproken en wordt er een gezamenlijk plan van aanpak opgesteld.

Een vervolgstap kan zijn dat een leerling in het OT wordt besproken, tijdelijk/definitief in een andere groep wordt geplaatst binnen de eigen school of tijdelijk op een andere school (stap 7). In extreme gevallen kan een leerling door de directie, en in nauwe samenwerking met het bestuur, geschorst of verwijderd worden.

De begeleiding van de gepeste leerling

Wij begeleiding de gepeste leerling als volgt:

- ❖ De leerkracht toont medeleven, luistert en vraagt door: hoe en door wie wordt er gepest.
- ❖ De leerkracht reflecteert samen met de leerling op zijn/haar gedrag en kan de leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- ❖ De leerkracht begeleidt de leerling in het zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- ❖ De leerkracht gaat na welke oplossing het kind zelf wil
- ❖ De leerkracht benadrukt de sterke kanten van de leerling.
- ❖ De leerkracht zal de leerling belonen wanneer de gemaakte afspraken/gegeven tips toegepast worden..
- ❖ De leerkracht zal met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s) praten. Het liefst samen met de leerlingen.
- ❖ Indien noodzakelijk: inschakelen ondersteuningsteam.
- ❖ Indien nodig: inschakelen hulp: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD, GGZ.

De begeleiding van de pester

Wij begeleiden de pester als volgt:

- ✓ De leerkracht zal met de pester praten; zoeken naar de reden van het pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling).
- ✓ De leerkracht laat de pester inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- ✓ De leerkracht zal de pester excuses aan laten bieden
- ✓ De leerkracht zal de pester in laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- ✓ De leerkracht zal duidelijk communiceren: pesten is ongewenst gedrag in en om de school: wij houden ons aan de afspraken.
- ✓ De leerkracht zal aan het kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- ✓ De leerkracht zal met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s) praten. Het liefst samen met de leerlingen.
- ✓ Indien noodzakelijk: inschakelen ondersteuningsteam.
- ✓ Indien nodig: inschakelen hulp: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD, GGZ.

Adviezen aan de ouders van onze school

Ouders hebben een belangrijke rol binnen het sociaal welbevinden van onze leerlingen. Ouders van gepeste kinderen kunnen de volgende tips opvolgen:

- ✓ Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- ✓ Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u op een oplossingsgerichte wijze contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.

- ✓ Pesten op school direct met de leerkracht bespreken. Bespreek met de leerkracht welke afspraken er op school zijn, welke omgangsvormen er thuis worden gehanteerd en kom samen tot een plan van aanpak.
- ✓ Door positieve stimulering en in gesprek te gaan met uw kind kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- ✓ Stimuleer uw kind tot het ondernemen van activiteiten in groepsverband.
- ✓ Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- ✓ Wees als ouders bewust van uw voorbeeldrol. Praat positief over school, leerkrachten en klasgenoten.
- ✓ Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD, GGZ.

Ouders van pesters kunnen de volgende tips opvolgen:

- ✓ Neem het probleem van uw kind serieus.
- ✓ Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- ✓ Laat inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- ✓ Besteed extra aandacht aan uw kind.
- ✓ Stimuleer uw kind tot het ondernemen van activiteiten in groepsverband.
- ✓ Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- ✓ Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.
- ✓ Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD, GGZ.

Alle andere ouders kunnen ook een rol spelen binnen pestconflicten. Hieronder leest u vijf tips die u kunt uitvoeren:

- ✓ Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- ✓ Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- ✓ Geef zelf het goede voorbeeld.
- ✓ Leer uw kind voor anderen op te komen.
- ✓ Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

BEHANDEL EEN ANDER ZOALS JE ZELF OOK BEHANDELD WILT WORDEN.

Als je gepest wordt of iemand maakt een rotopmerking is dat niet leuk. Men zegt al gauw dat je het moet negeren maar dat is bij pesten juist niet altijd zo.

- Wees duidelijk in wat JIJ er van vindt en zeg: -ik vind dit (schoppen/schelden)..... niet leuk! Geef duidelijk aan wat je precies niet leuk vind! En sluit af met "STOP HOU OP!"
- Doe niet hetzelfde terug als wat de ander deed, je bent dan net zo fout bezig.
- Blijf nooit bij de pester staan, maak een stevige opmerking en loop dan weg! Anders geef je de pester de kans nog meer rotopmerkingen te maken.
- Loop in de richting van een volwassene (meester, juf, ouders). Als dit niet kan loop je naar andere kinderen toe. Als de pester achter je aan komt kun je steun bij een van hen zoeken.
- Soms doet de pester je echt verdriet door bijvoorbeeld een rotopmerking te maken, daar mag je best om huilen maar probeer dit niet te doen waar de pester bij staat,. Ga eerst weg en huil op een andere plek of bij iemand die jou kan helpen. Het is nl. zo dat jouw huilgedrag voor de pester een teken van succes is, hij of zij zal je dan weer eerder opzoeken.
-Als plaaggedrag overgaat in pestgedrag en bovenstaand niet lukt, kom dan naar je juf of meester toe. Zij helpen jou verder met het oplossen van pestgedrag.

